

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME MERKEZİ BAŞKANLIĞI

2022 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	6
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	7
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	8
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	9
7. DENETİM BULGULARI	10

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: İdari Personel Sayıları.....	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi	5

KISALTMALAR

BKMYS	:Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
ÖSYM	:Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
TKYS	:Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi
YİĞŞ	:Yapım İşleri Genel Şartnamesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Geçici Kabulü Yapılan Yatırımların İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması
2. Tahsisli Kullanılan Taşınmazlara İlişkin Kayıtların Yapılmaması
3. Taşınır İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmeksizin Doğrudan Giderleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Yapım İşlerine Ait İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Poliçelerindeki Süre, Bedel ve Muafiyet Oranlarının Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Sözleşme Hükümlerine Uygun Olmaması
2. Alınan Nakit Teminatların İlgilisine İade veya Hazineye Gelir Aktarımı İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi
3. Kurum Aleyhine Sonuçlanan Davalarda Sorumlulara Yönelik Rücu Süreçlerinin İşletilmemesi
4. Taşınır İşlemlerinin Yürütülmesinde Eksiklikler Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) 1974 yılında Üniversitelerarası Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi olarak kurulmuş, 1981 yılında 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 10 ve 45'inci maddeleriyle Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi adı altında Yükseköğretim Kurulunun bir alt kuruluşu olarak teşkilatlandırılmıştır.

1983 yılında çıkarılan 124 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile teşkilat yapısı düzenlenen Başkanlık, 03 Mart 2011 tarihinde yürürlüğe giren 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun ile idari ve mali özerkliğe sahip özel bütçeli bir kamu kurumu yapısına kavuşmuştur. ÖSYM 6114 sayılı Kanun ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatları Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi hükümleri uyarınca faaliyetlerini ifa etmektedir.

Bu Kararname'nin 347'nci maddesinde Başkanlığın görevleri sayılmakta olup bu görevler;

- Başta yükseköğretim kurumlarında ön lisans, lisans veya lisansüstü öğrenim görecekt adayların puan sıralamasına göre tespiti veya yerleştirilmesi ile yükseköğretim kurumlarında atama veya yükselmelerde esas alınan sınavlar olmak üzere, ulusal ve uluslararası her türlü bilim, yetenek veya yabancı dil sınavları ile gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapmak,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında görev almaya veya görevde yükselmeye yönelik sınavları ve gerektiğinde yerleştirme işlemlerini ilgili kurumun talebine bağlı olarak yapmak,
- Özel hukuk tüzel kişilerinin talep ettikleri her türlü ölçme ve değerlendirme işlemlerini yapmak,
- Yıllık sınav takvimini belirlemek, kamuoyuna duyurmak,
- Sınav yapılacak merkezleri oluşturmak, sınav hizmetlerini yapacak kişileri belirlemek ve gerekli görevlendirmeleri yapmak,
- Sınav sonuçlarını analiz etmek ve sonuçları kamuoyuna duyurmak; sınav sonuçlarını ilgili kurum veya kuruluşlara basılı veya elektronik ortamda iletmek,
- Faaliyetleri ile ilgili olarak şirket kurmak, kurulmuş şirketlere ortak olmak

Şeklinde özetlenebilir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı temel mevzuatı 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun ve 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatları Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'dir. Bunların dışında faaliyetlerini yürütürken tabi olduğu mevzuat ise 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 6245 sayılı Harcırah Kanunu ve Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Sınav Hizmetlerine Yönelik Mal ve Hizmet Alımları Yönetmeliği ile diğer ilgili düzenlemelerdir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, 6114 sayılı Kanun ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip, merkezi Ankara'da bulunan özel bütçeli bir kuruluştur.

Başkanlığın karar organı olan Yönetim Kurulu, Başkan ve Başkan yardımcıları dâhil sekiz üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinin görev süresi 4 yıldır. Başkan, Yönetim Kurulunun da Başkanıdır. Yönetim Kurulunun, başkan ve başkan yardımcıları dışındaki üyeleri;

- a) Milli Eğitim Bakanlığından en az genel müdür düzeyinde bir temsilciden,
- b) Yükseköğretim Kurulundan Yürütme Kurulu üyeleri arasından belirlenecek bir temsilciden,
- c) Cumhurbaşkanlığından en az daire başkanı düzeyinde bir temsilciden,
- d) Devlet üniversitelerinde görevli öğretim üyeleri arasından Yükseköğretim Kurulunca seçilen bir temsilciden oluşmaktadır.

ÖSYM'nin üst yöneticisi olan başkan Cumhurbaşkanı, başkan yardımcıları ise kendi görev süresiyle sınırlı olmak üzere başkan tarafından atanmaktadır.

Başkanlığın idari yapısında başkan, yönetim kurulu, başkan yardımcıları, 10 Daire Başkanlığı, özel kalem müdürlüğü, iç denetim birimi, hukuk müşavirliği, basın ve halkla

ilişkiler müşavirliği, yönetim kurulu sekretaryası ve uzmanlar bulunmaktadır.

Başkanlıkta 2022 yılsonu itibarıyla personel sayısı toplam 705'dir.

Bu personelden; 196'sı idari, 74'ü sözleşmeli, 12'si geçici görevli personel, 423'ü sürekli işçi statüsündedir. 2 personel diğer kurumlarda geçici görevli olarak çalışmaktadır.

Kurumda çalışan 12 geçici görevli personelin 1'i 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinin on sekizinci fıkrası, 1'i 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ek 8'inci maddesi, 10'u ise 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 350'nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince görevlendirilmiştir.

Hizmet sınıfları itibarıyla idari personel sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: İdari Personel Sayıları

	Dolu	Boş	TOPLAM
Genel İdari Hizmetler	169	204	373
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	0	4	4
Teknik Hizmetler Sınıfı	21	22	43
Avukatlık Hizmetleri Sınıfı	3	5	8
Yardımcı Hizmetler Sınıfı	3	1	4
TOPLAM	196	236	432

ÖSYM'nin ilgili olduğu kurum Yükseköğretim Kuruludur.

1.3. Mali Yapı

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Hesap planları ve detaylı hesap planlarının hazırlanması" başlıklı 307'nci maddesi uyarınca; genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin hesap planı ve detaylı hesap planı Bakanlıkça; özel bütçeli idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idarelerin hesap planları ile detaylı hesap planları ise Bakanlığın uygun görüşü üzerine ilgili kamu idaresi tarafından bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak hazırlanmaktadır.

Özel bütçeli kamu idaresi özelliğine sahip Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerinde tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemini uygulamaktadır.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı bütçe ödenekleri Merkezi Yönetim

Bütçe Kanunu ile tespit edilmektedir. Başkanlığın tüm personel, sınav giderleri, cari ve yatırım giderleri adaylardan toplanan sınav ücretleri ile elde edilen kaynaklardan karşılanmaktadır.

2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Başkanlığa 931.623.000,00 TL ödenek tahsis edildiği, yıl içinde toplam 698.131.812,21 TL ödenek eklenerek tahsis edilen ödeneğin 1.629.754.812,21 TL'ye ulaşmış olduğu, bu ödeneğin %95,49'unun yani 1.556.269.967,12 TL'sinin kullanıldığı, kullanılmayan 73.484.845,09 TL ödeneğin ise yılsonunda iptal edildiği, yapılan harcamaların %53,65'inin Personel Giderleri, %1,46'sının SGK Devlet Primi Giderleri, %43,02'sinin Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %1,05'inin Cari Transferler, %0,82'sinin ise Sermaye Giderlerinden oluştuğu görülmektedir.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2022 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin dağılımı ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Ödenek ve Gerçekleşmesi

Ekonomik Kod	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
01-Personel Giderleri	626.446.000,00	878.344.630,00	834.865.067,07	95,05	53,65
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	16.138.000,00	24.652.890,00	22.728.865,54	92,20	1,46
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	285.515.000,00	677.722.292,21	669.526.978,20	98,79	43,02
05-Cari Transferler	1.490.000,00	16.801.000,00	16.411.767,60	97,68	1,05
06-Sermaye Giderleri	2.034.000,00	32.234.000,00	12.737.288,71	39,52	0,82
TOPLAM	931.623.000,00	1.629.754.812,21	1.556.269.967,12	95,49	100

2022 yılı bütçe başlangıç ödeneği 931.623.000,00 TL olarak tahmin edilmesine karşın bütçe gideri bütçe başlangıç ödeneğinin %67,05 oranında fazlası olan 1.556.269.967,12 TL olarak gerçekleşmiştir.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2022 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır:

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelir Tahmin ve Gerçekleşmesi

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	936.308.000,00	1.487.202.555,98	158,84	89,97
04-Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler	-	260.000.000,00	-	14,85
05-Diğer Gelirler	2.306.000,00	3.103.483,94	134,58	0,18
Ret ve İadeler (-)		2.630,64		0,00
TOPLAM	938.614.000,00	1.750.303.409,28	186,48	100

Bütçe gelir tahmininin 938.614.000,00 TL olmasına karşılık gerçekleşmenin %186,48 fazlasıyla 1.750.303.409,28 TL'ye ulaşmış olduğu, toplam gelir gerçekleşmesinin bütçe içindeki payının %89,97'sinin Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri, %14,85'inin Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirlerden ve %0,18'inin Diğer Gelirlerden oluştuğu görülmektedir.

Alınan Bağış ve Yardımlar İle Özel Gelirler kodundaki tutarlar, 29.06.2022 tarih 7414 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kapsamında maaş ve sınav ücreti giderlerindeki artışların karşılanmasına yönelik yapılan 90.000.000,00 TL Hazine Yardımı ile iptal edildikten sonra İdare tarafından tekrar yapılan KPSS Genel Kültür, Genel Yetenek ve Eğitim Bilimleri sınavlarının maliyetlerinin karşılanabilmesi için yapılan 170.000.000,00 TL Hazine Yardımından oluşmaktadır.

Yukarıda bütçe gelir ve gider tahmin ve gerçekleştirmeleri verilen ÖSYM'nin tahakkuk eden her türlü gelir ve giderinin raporlandığı Faaliyet Sonuçları Tablosunda, dönem net faaliyet gelirinin 1.752.941.159,16 TL, dönem faaliyet giderinin 1.579.207.961,70 TL olduğu ve 2022 mali yılının 173.733.197,46 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlandığı görülmektedir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları, uluslararası standartlara uygun olarak Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde; Sayıştay Başkanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oluşturulacak olan Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Dolayısıyla genel yönetim kapsamında olan İdarenin muhasebe ve raporlama standartları Kurul tarafından belirlenen kurallara tabidir. Kamu İdaresi ayrıca adı geçen

Kanun'un 80'inci maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Özel bütçeli bir idare olan ÖSYM'de, tahakkuk esaslı muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Başkanlığın muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Mali Kontrol Yönetim Sistemi Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar açık bir şekilde belirlenerek yazılı hale getirilmiş olup genel paylaşım merkezi üzerinde yayımlanmaktadır. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Kurumdaki tüm personel Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in ekinde yer alan "Etik Sözleşmesi"ni imzalamış olup etik sözleşmeleri personelin özlük dosyalarında muhafaza edilmektedir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler ana hizmet birimlerinde belirlenmiş, ancak diğer birimlerde belirlenmemiştir. Güncelleme çalışmaları ile diğer birimlerdeki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Risk Değerlendirme Standartları

2019-2023 Stratejik Planı, Kurumun Stratejik Plan Ekibi tarafından hazırlanarak zamanında yayımlanmış olup içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. Kurum bütçesi performans hedefleri ve faaliyetlerle ilişkilendirilmiştir. İdarenin İç kontrol ve kurumsal risklerinin tanımlanması konusunda Risk Strateji Belgesi taslak olarak hazırlanmış olup yetersizlikler bulunmaktadır. Risk tanımlama çalışmaları tamamlanmayan birimlerdeki söz konusu süreçlerin tamamlanması ve tamamlanan birimlerde ise güncelleme çalışmaları devam etmektedir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar devam etmekte olup nihayete erdirilememiştir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İş akış süreçleri ana hizmet birimlerinde belirlenmiş, ancak diğer birimlerde belirlenmemiştir. Güncelleme çalışmaları ile diğer birimlerdeki eksikliklerin giderilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. Yetki devrine ilişkin İmza Yetkileri Yönergesi 16.01.2018 tarihinde yürürlüğe girmiştir ve bu doğrultuda uygulanmaktadır. İdarede yapılan görevlendirmelerde ön mali kontrol yönergesi ile düzenlemeler yapılmış olup genel olarak bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine uyulmuştur. Ancak personel yetersizliği nedeniyle

görevler ayrılığı ilkesinin uygulanamadığı zamanlarda birim amirleri tarafından gerekli önlemler alınmaktadır. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol işlemleri yönergesi mevcut olup 2019 yılında yürürlüğe girmiştir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. Faaliyet sonuçları ile değerlendirmeleri Faaliyet Raporunda gösterilmektedir. Faaliyet Raporunda İç kontrol güvence beyanı mevcuttur. İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevzuata uygun olarak 18 kamu iç kontrol standardı ve bu standartları sağlayan 79 genel şartı içerecek şekilde hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Ancak İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun yeniden oluşturulması çalışmaları tamamlanmadığından bu raporlar değerlendirilerek üst yöneticinin onayına sunulmamıştır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmuş olup 5 iç denetçi kadrosu bulunmaktadır. Bu kadrolardan 1'i doludur. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim ve raporlama çalışmaları mevcuttur.

Sonuç olarak; değerlendirmede yer alan eksikliklerin giderilmesinin, Kurum tarafından devam ettiği ifade edilen çalışmaların nihayete erdirilmesinin, iç kontrol sisteminin Kurumun tüm birimlerine ve personeline sirayet etmesi için gerekli çalışmaların yapılmasının mevzuatta belirlenen iç kontrol standart ve gereklerine uyumu anlamında katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Geçici Kabulü Yapılan Yatırımların İlgili Varlık Hesaplarına Aktarılmaması

Varlık hesaplarına kaydedilmesi gereken geçici kabulü yapılmış yapım işlerinin yapılmakta olan yatırımlar hesabında izlenmeye devam edildiği tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin maddi duran varlıklar hesap grubuna ait Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının niteliğine ilişkin 187'nci maddesine göre, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, kamu idarelerine ait yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin, geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hâllerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hâllerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılmaktadır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 188'inci maddesinin (b) bendinde ise; tamamlanıp geçici kabulü yapılan işlere ilişkin tutarların 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına alacak, ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan denetimde, 2022 yılı Bilançosunda 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı bakiyesinde yer alan 4.666.707,47 TL'nin kazan dairesi ve çatı tadilatı yapım işlerine ilişkin olduğu ve bu yatırımların 2022 yılı içerisinde geçici kabulleri yapıldığı halde ilgili varlık hesaplarına aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Bu durum 2022 Bilançosunda, 258 Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının 4.666.707,47 TL fazla, ilgili maddi duran varlık hesaplarının aynı tutarda eksik gözükmesine neden olmaktadır.

Söz konusu tespit; Kurum tarafından 01.06.2023 tarih ve 2949 sayılı muhasebe işlem fişi ile düzeltilmiştir.

BULGU 2: Tahsisli Kullanılan Taşınmazlara İlişkin Kayıtların Yapılmaması

Kurum tarafından tahsisli kullanılan bazı taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 252 Binalar Hesabının niteliğini açıklayan 175'inci maddesinde; Binalar hesabının, eklenti ve bütünleyici parçaları dâhil olmak üzere, kamu idarelerinin mülkiyetinde bulunan binalar ile bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 252 Binalar Hesabının işleyişini açıklayan 176'ncı maddesinde; tahsise konu edilen binaların tahsis edilen kamu idaresine hizmet veren muhasebe birimince kayıtlı değeri üzerinden bu hesaba, üzerinde bulunduğu arsanın kayıtlı değeri 250 Arazi ve Arsalar Hesabına borç, 500 Net Değer Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Özel Bütçe Detaylı Hesap Planı incelendiğinde, kamu idaresince tahsisli binaların 252.03 Binalar Hesabı ve 500.12 Net Değer (Tahsisli Kullanılan Taşınmazlar) detay kodlarında muhasebeleştirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan denetimde, Kuruma Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından tahsis edilen arşiv binası ve Çukurova Üniversitesinden tahsis edilen e-sınav merkezi ile Yükseköğretim Kurulundan tahsis edilen bazı taşınmazların muhasebe kayıtlarında yer almadığı tespit edilmiştir. Söz konusu taşınmazların değer tespit çalışmaları da yapılmamıştır.

Tahsisli kullanılan taşınmazların muhasebe kayıtlarının yapılmaması, mali tablolarda 250.03 Arsalar Hesabı, 252.03 Binalar Hesabı, 500.12 Net Değer Hesabının eksik görünmesine neden olmaktadır.

Kamu İdaresince bulgu konusu hususun düzeltilmesine ilişkin değer tespit işlemlerine ivedilikle başlanacağı ve bedel tespiti sonrasında gerekli muhasebe kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Kurumun tahsisli kullandığı taşınmazlarının mali tablolarda tam ve doğru raporlanmasını teminen, bahse konu taşınmazların değer tespitlerinin yapılması ve bu bedeller üzerinden mevzuatta belirtilen şekilde kayıtlara alınması gerekmektedir.

BULGU 3: Taşınır İçin Yapılan Değer Artırıcı Harcamaların İlgili Varlık Hesabına Kaydedilmeksizin Doğrudan Giderleştirilmesi

Kurumun sahip olduğu dayanıklı taşınırlara yapılan ve taşınırların değerini, kullanım süresini ve bu taşınırlardan sağlanan faydayı artıran harcamaların ilgili taşınırın kayıtlı değerine eklenmeksizin doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Maddi duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamalar” başlıklı 27'nci maddesinde; maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü maliyet, ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği, bunların dışında maddi duran varlıklar için yapılan her türlü normal bakım ve onarım harcamalarının gider olarak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 47 Sıra Nolu Amortisman ve Tükenme Payları Tebliği'nde duran varlıklardan hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı belirtilmiş olup ilgili Tebliğ'in 4'üncü maddesinde duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamı olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı belirtilmiştir.

Aynı Tebliğ'in “Amortisman ve tükenme payı ve oranları” başlıklı 6'ncı maddesinde, maliyet bedeli Taşınır Mal Yönetmeliği'nin eki listede yer alan dayanıklı taşınırların her biri için 14.000 TL limiti aşanların değer artırıcı harcama olarak kabul edileceği, henüz amortisman ayırma süresini tamamlamamış olan duran varlıklar için yapılan değer artırıcı harcamaların, varlığın maliyet bedeline eklenerek kalan amortisman süresince eşit olarak amortisman ayrılacağı düzenlemeleri yer almaktadır.

Bu düzenleme çerçevesinde maddi duran varlıklar için sonradan yapılan ve o varlığın değerini, kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini, o varlıktan sağlanan faydayı artıran veya üretilen mal veya hizmetlerin üretim maliyetini azaltan her türlü harcamanın ilgili maddi duran varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi ve amortisman hesaplamasında dikkate alınması gerekmektedir.

Ancak yapılan denetimde, bir yıllık sözleşme kapsamında bakım, onarım ve güncelleme

çalışmaları yaptırılan optik işaret okuyucuları için 2022 yılında yapılan 463.710,00 TL harcamanın, bu taşınırların değerini, kullanım süresini ve bu taşınırlardan sağlanan faydayı artırıcı mahiyette olmasına rağmen taşınırın kayıtlı değerine ilave edilmeksizin direkt gider kaydedildiği görülmüştür. Bu durum ilgili maddi duran varlığın Bilançoda 463.710,00 TL eksik, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının aynı tutarda fazla raporlanmasına neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında özetle, söz konusu makine ve teçhizatın rutin bakım onarımı için ihale yapıldığı, ihalenin ilgili taşınırın değerini artırmaya yönelik olmayıp optik cihazların ve tarayıcıların sürekli çalışır durumda tutulmasına yönelik olduğu ifade edilmiştir.

Ancak Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 27'nci maddesinde, varlığın kullanım süresini, ürün ve hizmet kalitesini ve sağlanan faydayı artıran mahiyetteki harcamaların varlığın kayıtlı değerine ilave edileceği, bunun dışında kalan her türlü bakım onarım harcamasının ise gider kaydedileceği hüküm altına alınmıştır. Optik İşaret Okuyucuların Bakım Onarım ve Tarama Çözümleme Yazılım ihalesinin incelenmesinde, ihale konusu edimlerin, belirli periyotlarda yapılarak ilgili maddi duran varlıkların ömrünü, ürün ve hizmet kalitesini artırmaya yönelik olup ilaveten mevcut sisteme yazılım ekleme ve güncelleştirme gibi sağlanan faydayı artırıcı mahiyette olduğu görülmüştür. Bu nedenle söz konusu harcamaların, Yönetmelik'in anılan maddesindeki değer artırıcı harcama kapsamında olduğundan, giderleştirilmeksizin varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Kurumun duran varlıklarının mali tablolarda tam ve doğru raporlanmasını teminen, taşınırlara yapılan değer artırıcı mahiyetteki harcamaların doğrudan gider kaydedilmemesi, ilgili varlığın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Yapım İşlerine Ait İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Poliçelerindeki Süre, Bedel ve Muafiyet Oranlarının Yapım İşleri Genel Şartnamesi ve Sözleşme Hükümlerine Uygun Olmaması

Kurum tarafından ihale edilen yapım işlerinde her türlü riske karşı yaptırılması gereken sigortalara ilişkin poliçelerde mevzuatta belirtilen süre, bedel ve muafiyet oranlarına uyulmadığı tespit edilmiştir.

Yapım işi ihaleleri sonucunda yüklenicilerle imzalanan tip sözleşmelerin “İşin ve iş yerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 17’nci maddesine göre yükleniciler Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nde (YİGS) yer alan hükümler çerçevesinde “all risk” sigorta ve genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması” başlıklı 9’uncu maddesinin;

Birinci fıkrasında yüklenicinin 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun 9’uncu maddesi hükümleri dâhilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorunda olduğu,

İkinci fıkrasında, ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılmasının zorunlu olduğu,

Üçüncü fıkrasında, yüklenicinin çeşitli risklere karşı yaptıracığı all risk (inşaat sigorta) poliçesinde tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranının azami % 2, deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranının ise azami %20 olacağı,

Beşinci fıkrasında ise sigorta primlerinin ödendiğine ve sigorta sözleşmesinin

yürürlükte olduğuna dair sigortacıdan alınacak bir belgenin her hakedişin tahakkuka bağlanmasından önce yüklenici tarafından idareye sunulmasının zorunlu olduğu,

Hükme bağlanmıştır.

Kurum tarafından 2022 yılında iki yapım işi ihale edilmiştir. Bahse konu yapım işlerinde yapılan denetimde,

- Sözleşme konusu iş kapsamında yükleniciye sözleşme bedelini aşacak şekilde iş artışı verilmesine rağmen all risk sigorta poliçe bedelinin bu tutarlar kadar artırılmadığı,
- Sözleşme konusu iş kapsamında yükleniciye süre uzatımı verilmesine rağmen all risk sigorta poliçe süresinin uzatılmadığı,
- Yüklenici tarafından yaptırılan all risk sigortasının tüm riskler için azami % 2 muafiyet uygulanması gerekirken poliçede bu tutarın üzerinde muafiyetlerin tanımlandığı

Tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından bulguda yer alan tespitlere iştirak edilmiş olup bahsi geçen ihaleler için alınan poliçelerde, iş artışı sonucu poliçe tutarı ve süresi artırımı ile muafiyet oranı uyumsuzluğunun dikkatten kaçtığı, bundan sonraki süreçte bulgu konusu hususa ilişkin azami hassasiyet gösterileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, İdarece all risk sigortasının gerek sözleşme hükümlerine gerekse de YİĞŞ hükümlerine uygun olarak düzenlenmesinin takip edilmesi; hakediş ödemelerinde, sigorta primlerinin ödendiğine, sigorta sözleşmesinin yürürlükte olduğuna ve sigorta poliçesinin sözleşmenin bedel ve süre açısından mevcut durumunu karşılar nitelikte olduğuna dair belgenin aranması gerekmektedir.

BULGU 2: Alınan Nakit Teminatların İlgilisine İade veya Hazineye Gelir Aktarımı İşlemlerinin Gerçekleştirilmemesi

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihaleler için alınan nakit teminatların Kanun'da belirtilen şartlar gerçekleştiği halde ilgisine iade veya hazineye gelir aktarımı işlemlerinin gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Kesin teminat ve ek kesin teminatların geri verilmesi" başlıklı 13'üncü maddesinde; taahhüdün, sözleşme ve ihale

dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirildiği ve yüklenicinin bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tespit edildikten sonra alınmış olan kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların; yapım işlerinde; varsa eksik ve kusurların giderilerek geçici kabul tutanağının onaylanmasından sonra yarısının, Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesi getirilmesi ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından sonra kalanının, yapım işleri dışındaki işlerde ise Sosyal Sigortalar Kurumundan ilişiksiz belgesinin getirildiği saptandıktan sonra; alınan mal veya yapılan iş için bir garanti süresi öngörülmesi halinde yarısının, garanti süresi dolduktan sonra kalanının, garanti süresi öngörülmeyen hallerde ise tamamının yükleniciye iade edileceği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "İade edilemeyen teminatlar" başlıklı 14'üncü maddesinde ise; yapım işlerinde kesin hesap ve kesin kabul tutanağının onaylanmasından, diğer işlerde ise işin kabul tarihinden veya varsa garanti süresinin bitim tarihinden itibaren iki yıl içinde idarenin yazılı uyarısına rağmen talep edilmemesi nedeniyle iade edilemeyen kesin teminat mektuplarının hükümsüz kalacağı ve bankasına iade edileceği, teminat mektubu dışındaki teminatların sürenin bitiminde Hazineye gelir kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yapılan denetimde, Kurum tarafından 4734 sayılı Kanun'a göre ihale edilen ve sözleşme imzalanan işler için alınan nakit teminatların taahhüdün tamamlanmış olmasına ve kesin hesap ile kesin kabul işlemlerinin tamamlanmasına rağmen geri verilmesi yahut hazineye gelir aktarımına ilişkin süreçlerin işletilmediği tespit edilmiştir. Muhasebe kayıtlarında 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmeye devam edilen söz konusu tutarlar arasında 2017 yılı ve öncesine ait olup kesin kabulü yapılmış ihalelere ilişkin nakdi teminatlar da yer almaktadır.

Kamu İdaresince bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve 2017 yılı ve öncesine ait olup kesin kabulü yapılmış ihalelere ilişkin nakdi teminatların gelir kaydedildiği ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespit yalnızca 2017 yılı ve öncesine ait ihalelere ait nakdi teminatlara ilişkin olmayıp 330 Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmeye devam edilen bütün kesin kabul/hesap işlemleri tamamlanmış işlere ait nakit teminatlarla alakalı çalışmaların tamamlanarak bu tutarların ilgisine iade edilmesi veya gelir kaydedilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, ihaleler kapsamında alınan nakit teminat tutarlarının ilgililerine yazılarak iadesi veya Hazineye gelir kaydedilmesine ilişkin süreçlerin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Kurum Aleyhine Sonuçlanan Davalarda Sorumlulara Yönelik Rücu Süreçlerinin İşletilmemesi

Mağduriyeti yargı makamlarınca tespit edilmiş olan davalıların açtığı ve İdare aleyhine neticelenen maddi ve manevi tazminat davaları sonucunda, İdarenin mahkemece kusurlu bulunarak tazminat ödemeye mahkum edildiği ancak 2022 yılı için sorumlulara rücu noktasında herhangi bir işlem ya da değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu personelinin mali sorumluluğuna ilişkin düzenlemeler öncelikle Anayasa olmak üzere ilgili kanunlarında yer almaktadır. Anayasa'nın "Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması" başlıklı 40'inci maddesinin üçüncü fıkrası; "...Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır." hükmünü içermektedir.

Kamu görevlilerinin görev ve sorumluluklarını düzenleyen Anayasa'nın 129'uncu maddesinin beşinci fıkrası da; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının, kendilerine rücu edilmek kaydıyla ve kanunun gösterdiği şekil ve şartlara uygun olarak, ancak idare aleyhine açılabildiğini ifade etmektedir.

Anayasa'nın bu hükümleri ile amaçlanan, memur ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken kusurlu davrandıklarından bahisle haklı ya da haksız olarak yargı mercileri önüne çıkarılmasını önlemek, kamu hizmetinin kesintiye uğratılmadan yürütülmesini sağlamak ve aynı zamanda zarara uğrayan kişi yönünden de memur veya diğer kamu görevlisine oranla ödeme gücü daha yüksek olan devlet gibi bir sorumluyu muhatap kılarak kamu düzenini korumaktır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesinde;

"Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar. Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır." denilmek suretiyle, kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal ve tedbirsizliği sonucu idarenin uğradığı zararın ilgili memur tarafından karşılanacağı hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Kişilerin uğradıkları zarar" başlıklı 13'üncü maddesinde;

"Kişiler kamu hukukuna tabi görevlerle ilgili olarak uğradıkları zararlardan dolayı bu görevleri yerine getiren personel aleyhine değil, ilgili kurum aleyhine dava açarlar. Kurumun, genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklıdır." denilmektedir.

Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'in 9'uncu maddesi uyarınca da memurlarca verilen zararların miktarının tespiti ve ilgililerden bu yönetmelik veya genel hükümlere göre tahsili konusunda yapılacak işlemlerin zamanında ve eksiksiz yürütülmesinden, zararı veren memurların görevli buldukları kurum ve kuruluşların o mahaldeki amirleri müteselsilen sorumludurlar.

Anılan mevzuat hükümlerine göre; öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan ve aleyhe sonuçlanan davalar neticesinde idare tarafından tazminat ödemelerinin oluşmasında kusur, ihmal veya tedbirsizliği bulunan görevlilerin tespitine yönelik inceleme yapılması gerekmekte olup ödenen tutarların sorumluluğu bulunan kişilere rücu edilmesinin sağlanması amirlerinin sorumluluğundadır.

ÖSYM, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Hizmetleri Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca, ihtiyaç duyması hâlinde kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personelden uygun gördüklerini sınav hizmetlerinde görevlendirebilmektedir. Kurum, sınav hizmetlerinin yürütülmesinde, İdare aleyhine neticelenen davalar sonucunda mahkemece kusurlu bulunarak adaylara maddi ve manevi tazminat ödemekle karşı karşıya kalabilmektedir. Ödenen tazminat, yargılama gideri ve avukatlık ücretlerinin ilgili kamu görevlisinin haksız eylemlerinden dolayı meydana gelip gelmediğinin tespit edilmesi, bir diğer ifadeyle rücu işlemine gerek olup olmadığının değerlendirilmesi mevzuatın gereğidir.

Ancak yapılan denetimde, 2022 yılı içerisinde adaylar tarafından sınav hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin açılan davalar sonucunda Kurum aleyhine sonuçlanan ve maddi ve manevi tazminat ödemekle mahkum olunan yargı kararları olmasına rağmen, sınav hizmetlerinin yürütülmesinde görev alan ilgili personelin kusurunun olup olmadığı ve ödenen tazminat, yargılama gideri ve vekalet ücretlerinin sorumlulara rücu edilmesine gerek olup olmadığı hususunda herhangi bir değerlendirme yapılmadığı tespit edilmiştir. Diğer yandan, 2021 ve önceki yıllarda aleyhe sonuçlanan davalar neticesinde rücu işlemine gerek olup olmadığına ilişkin gerekli değerlendirmelerin yapıldığı ve süreçlerin işletildiği, bu uygulamanın

2022 yılında devam etmediği anlaşılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, söz konusu değerlendirme işlemlerinde gecikme yaşanmaması ve bu işlemlerin daha etkin yapılmasını teminen, Başkanlık Makamınca Mart 2023 itibarıyla ilgili onay tarihinden itibaren harcama birimleri tarafından bu kapsamda yapılacak ödemelere müteakiben en geç 60 gün içerisinde değerlendirme işlemlerinin sonuçlandırılması kaydıyla yargı kararlarına istinaden yapılan tazminat ödemelerine ilişkin kamu zararı ve rücu hususunda gerekli tespit, inceleme ve değerlendirmelerin yapılması için Kamu Zararlarının Tespiti ve Değerlendirilmesine İlişkin Komisyonun kurulduğu ifade edilmiştir. Ancak, 2022 yılı içerisinde Kurum aleyhine sonuçlanan ve tazminat ödenmesine mahkum olunan davalar neticesinde sorumlulara rücu işlemine gerek olup olmadığıyla ilgili değerlendirmelerin yapılmadığına ilişkin bulgu konusu tespit geçerliliğini korumaktadır.

Sonuç olarak, aleyhe sonuçlanan davalar sonucunda, ödenen tazminat, yargılama gideri ve avukatlık vekalet ücretlerinin ilgili personelin haksız eyleminden doğup doğmadığı ve bu sebeple rücu işlemine gerek olup olmadığı yönünde değerlendirmelere ilişkin süreçlerin işletilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Taşınır İşlemlerinin Yürütülmesinde Eksiklikler Bulunması

Kurumun taşınır işlemlerine ilişkin olarak bazı birimler ve ambarlarda yapılan incelemelerde Taşınır Mal Yönetmeliği ve ilgili mevzuatın uygulanmasında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

Kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın kamu idarelerine ait taşınır malların kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi amacıyla hazırlanan ve 18.01.2007 tarih ve 26407 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği’nin “Sorumluluk” başlıklı 5’inci maddesinde;

Harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelik’te belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu,

Harcama yetkililerinin taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği,

Kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine

kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin, bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma halinde iade etmek zorunda oldukları,

Kamu görevlilerinin kullanımına verilen dayanıklı taşınırların kullanıcıları tarafından başkasına devredilemeyeceği, kullanıcılarının görevden ayrılması halinde söz konusu taşınırların ambara iade edilmesinin zorunlu olduğu ve bu şekilde teslim yapılmadan personelin kurumla ilişkisinin kesilemeyeceği,

Kullanılmak üzere kendilerine taşınır teslim edilen kamu görevlilerinin kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizlik ya da dikkatsizlikleri nedeniyle oluşan kamu zararının, değer tespit komisyonu tarafından tespit edilecek gerçeğe uygun değer üzerinden, ilgili mevzuat hükümleri uygulanmak suretiyle tahsil edileceği, ortak kullanım alanına tahsis edilen dayanıklı taşınırlarda meydana gelen kamu zararının ise zararın oluşmasında kasıt, kusur veya ihmali olanlardan tahsil edileceği,

Hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri" başlıklı 6'ncı maddesinde de taşınır kayıt ve kontrol yetkililerinin görev ve sorumlulukları ayrıntılı şekilde izah edilmiştir. Yönetmelik gereğince harcama yetkilileri, taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri taşınır işlemlerinin gerçekleştirilmesi ve yürütülmesinde ortak sorumludurlar.

Anılan Yönetmelik'in;

"Belge ve cetveller" başlıklı 10'uncü maddesinde demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde 6/A örnek numaralı taşınır teslim belgesinin düzenleneceği, taşınır kod listesinin (B) bölümünde gösterilen taşınırlardan; oda, büro, bölüm, geçit, atölye, garaj ve servislere tahsis edilenler için taşınır teslim belgesi düzenlenmeyeceği, bunlar için dayanıklı taşınırlar listesinin düzenleneceği ve listenin istek yapan birim yetkilisi ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusu tarafından imzalanacağı,

"Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde, kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu,

"Hurdaya ayırma nedeniyle çıkış" başlıklı 28'inci maddesinde ekonomik ömrünü

tamamlamış olan veya tamamlamadığı halde teknik ve fiziki nedenlerle kullanılmasında yarar görülmemekle hizmet dışı bırakılması gerektiği ilgililer veya özel mevzuatı çerçevesinde oluşturulan komisyon tarafından bildirilen taşınırlar, biri işin uzmanı olmak kaydıyla harcama yetkilisinin belirleyeceği en az üç kişiden oluşan komisyon tarafından değerlendirileceği ve komisyonca hurdaya ayrılmasına karar verilenler için Kayıttan Düşme Teklif ve Onay Tutanağının düzenlenmesi gerektiği,

“Dayanıklı taşınırların numaralanması” başlıklı 36’ncı maddesinde giriş kaydı yapılan dayanıklı taşınırlara, taşınır kayıt yetkilisi tarafından bir sicil numarası verilmesi, bu numara yazma, kazıma, damga vurma veya etiket yapıştırma suretiyle taşınırın üzerinde kalıcı olacak şekilde belirtilmesi gerektiği,

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik ekinde yer alan Dayanıklı Taşınırlar Defterine ilişkin açıklamalarda, taşınırın tanımlanmasına yarayan cins, marka, model, kapasite vb. teknik özelliklerin dayanıklı taşınırlar defterinde ilgili taşınırın satırında belirtileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri göz önünde bulundurularak Kurum harcama birimleri ve ambarlar üzerinde yapılan taşınırlara ilişkin denetimlerinde;

- Her harcama biriminin kendisine ait bir ambarının olmadığı ve bazı taşınırların kişisel kullanım alanlarında muhafaza edildiği,
- Harcama birimlerinin Taşınır Kayıt ve Yönetim Sisteminde (TKYS) yer alan ambar sayısı ile gerçekte mevcut olan ambar sayısının uyumsuz olduğu,
- Taşınırların sicil numaralarının kalıcı olacak şekilde verilmediği,
- Bazı taşınırların markasız olarak kaydedildiği ve model, seri numarası gibi ayrıntılı bilgilerinin sistemde yer almadığı,
- Bazı birimlerde hurdaya ayırma işlemlerinin tamamlanmadığı, satışı yapılan bazı hurdaların çıkış kayıtlarının yapılmadığı,
- Hurdaya ayrıldığı halde ambarda olan ya da kullanılmaya devam eden taşınırlar nedeniyle ambardaki mevcut ile fiili durum arasında fark bulunduğu,
- Ambarda fiilen bulunmasına rağmen TKYS’de gözükmeyen ve mali tablolarda raporlanmayan taşınırların olduğu,
- Bedelsiz devir yoluyla edinilen dezenfektan ve cerrahi maske gibi bazı taşınırların kayıtlara alınmadığı

Tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince bulguda yer alan hususların dűzeltilmesine ilişkin harcama birimlerinin gerekli işlemlerin yapılması ve eksikliklerin giderilmesi için yazıyla bilgilendirildiği ve talimatlandırıldığı ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen eksiklikler, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir. Taşınırın mevzuata uygun ve sağlıklı şekilde takibi ve muhafazasını teminen ilgili Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerinin tam olarak uygulanması gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>